ЗАПИСКИ ПО БЪЛГАРСКИТЕ „ЛУВЪРИ"

Въпреки всички съмнения и неясноти, безспорно е, че КВАДРАТ 500 Е МЯСТОТО НА БЪДЕЩАТА НАЦИОНАЛНА ХУДОЖЕСТВЕНА ГАЛЕРИЯ. В интерес на държавната приемственост правителството на Пламен Орешарски ще подходи максимално експертно и с отговорност, за да завърши бъдещия музей.

Приемствеността е задължителна за модерна държава в 21 век. Същевременно тя не е универсално лекарство срещу безотговорността. Приемствеността не е оправдание за тревожещото отсъствие на комплексна политика за изграждане на големия музей, обвързана с реални срокове и конкретно финансиране. Не на последно място – приемствеността не означава да бързаш да режеш ленти за откриването на един все още несъстоял се и несъществуващ национален музей.

В ЦИВИЛИЗОВАНИЯ СВЯТ, КЪМ КОЙТО ИСКАМЕ ДА ПРИНАДЛЕЖИМ,ТАКА НЕ СЕ ПРАВИ!

Ние сме правителство, което няма да отстъпи от намерението си да решава проблемите с обективна експертност и без вдигане на излишен пропаганден шум. Кабинетът на Орешарски е тук, за да прекрати веднъж завинаги порочната практика, наложена от предишното правителство, което представяше обещаното за изпълнено, а планираното за платено.

Наследството, което получихме от това правителство, има редица отблъскващи примери за некомпетентност и безотговорност. В областта на националната култура такъв шокиращ пример е така нареченият проект БГ ЛУВЪР.

За да имаме съществуваща институция на музей нужно е наличието на следните предпоставки и – подчертаваме – именно в тази времева последователност:

1. Ясно намерение дали музеят ще експонира предмети от древното движимо културна наследство, тоест дали ще съчетава класическата галерия с класическия музей;
2. Ясна концепция за подредбата и философията на експозицията – т.нар. ЕКСПОЗИЦИОНЕН ПЛАН;
3. Яснота относно пригодността на сградата за тези намерения – в случая с Лувъра става въпрос за съчетаването на вече съществуващия Музей за чуждестранно изкуство (който е сграда от различен строителен тип, с вече съществуваща охранителна, енергийна и прочее инсталация от различен тип) с останалите крила, които са в ремонт или такъв предстои;
4. Яснота за бройката и образователната пригодност на персонала, обслужващ бъдещия Лувър;
5. На последно място – след изпълнение на всички вече изброени предпоставки – идва ремонтът на сградата - НЕ НЕЗАВИСИМО, А СЛЕД ДЕФИНИРАНЕ НУЖДИТЕ НА ЕКСПОЗИЦИОННИЯ ПЛАН И ФИЛОСОФИЯТА НА МУЗЕЯ.

Когато преди месец се запознахме с основните параметри на свършеното дотук, се установиха следните висящи въпроси:

А. Назначената елитна работна група от експерти, галеристи и художници под председателството на уважаемия академик Русев, комуто благодаря за търпението и професионализма, от няколко месеца е очаквала решение на министъра на културата за това дали в бъдещия Лувър ще съжителстват два музея или шапката ще е единна?

В. За толкова време министърът не е намерил за нужно да определи дали ще в бъдещия Лувър ще работят паралелно две администрации, с двама директори?

C. *Тъй като бъдещата национална институция ще се управлява технически от напълно компютъризиран* единен център (т.нар. BMS - Билдинг Мониторинг Систъм), къде и кога ще се обучават необходимите *за работата му 6 квалифицирани лица с висше инженерно образование. Те не само не са изпратени* на обучение, а още не са избрани!);

D. Съвместими ли са, как и при какво допълнително финансиране системите за сигурност, осветление и прочее на досегашния Музей за чуждестранно изкуство и бъдещите нови крила на Лувъра?

E. Замислял ли се е някой кога реално в новите влажни и на места подгизнали от дъжда помещения могат да се експонират произведения на изкуството, без да се увредят? Прогнозата на реставраторите е силно тревожна по отношение на тези срокове. Питаме: резачите на ленти имаха ли доблестта да изговорят публично тези проблеми? Нямаха, защото им пречеха на плановете да се разхождат с китка зад ухото под светлините на прожекторите;

F. Бившето ръководство на министерството не е сметнало да нужно да алармира обществото и медиите, че работата по Южното крило може да се компрометира от дългогодишния и неизгоден за МК договор между заведението „Планет" и министерството, в сила до края на април 2014 г.;

G. Колкото до експозиционния план на бъдещия музей, там положението е в подготвителна фаза, докато обратно – част от сградата вече е в края на ремонта си. Когато публично обявихме, че няма какво да изложим в Лувъра, нямахме предвид физическа липса на произведения на изкуството, в какъвто евтин сценарий се опитаха да ни вкарат. Проблемът е, че все още никой не знае КАКВО ТОЧНО И КАК ще се експонира в бъдещия Лувър. Няма философия, липсва план, отсъства отговорност за експозицията. За сметка на това кипи задочна радост от завършени мазилки и гипскартон.

Изнесеното дотук е само бърз преглед на дълбоки проблеми, които превръщат проекта БГ Лувър в задача с повече въпроси, отколкото отговори.

Питаме: ако в края на август бившият министър можеше да изпълни мечтата си и да пререже лентата на „неговия Лувър", даваме ли си сметка какво фактически щеше да открие официално? Отговорът е ясен - щеше да открие просто две ремонтирани крила на бившето МЕИ, нищо повече.

Този „половин БГ Лувър" щеше да е:

- БЕЗ яснота какво ще се излага вътре
- БЕЗ да знаем този квадрат два или един музей ще помещава
- БЕЗ да знаем бъдещата съдба на богатата колекция на приложни изкуства – какво става с нея и следва ли да бъде представена в музея (в момента тя е натрупана в голямото влажно депо в НДК)
- БЕЗ да можем да пипаме Южното крило, защото има действащ наемен договор за още една година
- БЕЗ да знаем как да съберем двете експозиции за нашенско и чуждестранно изкуство
- БЕЗ да имаме подготвени висшисти, които да управляват компютърната система на сградата
- БЕЗ яснота и финансиране за функционално най-важното Южно крило, осигуряващо масовия достъп към вътрешната градина. Вместо да бъде финансирано и ремонтирано първо, предишният министър безотговорно го е оставил на самотек;
- *БЕЗ прозрачност и публична информация за огромните разходи СЛЕД приключване на* строителството. Проектът Лувър няма налични средства за цялостното обзавеждане на залите и *експозиционните площи. Те са в приблизителен размер между 10 и 14 милиона лева!*

- Щеше да открие музей, в който български граждани и гости няма да могат да влизат поне още една календарна година, защото аз поне не мога да си позволя престъпната безотговорност да експонирам изкуство при тази голяма влага и да ги повредя само и само да задоволя личния си министерски кеф.

Продължавайки работата по Лувъра съвместно с експертната група на академик Русев, **ние практически *започваме борба за СПАСЯВАНЕТО НА БЪДЕЩАТА НАЦИОНАЛНА ГАЛЕРИЯ.***

Именно за да знаят гражданите размера на бедствието, даваме днес тази пресконференция. И за да покажем откритост и кураж в овладяването на ситуацията, само накратко ще спомена за онези въпроси, пред чието решаване сме изправени в близко бъдеще:

(1) За да най-сетне даде фронт за работа на експертната група по концепцията на бъдещата Национална художествена галерия, ръководството на министерството и експертната общност се обединихме около идеята за ЕДИННО РЪКОВОДСТВО НА БЪДЕЩАТА ГАЛЕРИЯ С ДВЕ НАПРАВЛЕНИЯ В НЕЯ: *БЪЛГАРСКО И ЧУЖДЕСТРАННО.*

(2) Продължаване работата по ЮЖНОТО КРИЛО, пробив на големия вход от ул."Оборище" към вътрешния двор чрез усвояване на целево заделените в бюджета 4 милиона лева. Те са напълно недостатъчни за цялостното завършване на сградата, но веднъж отпуснати, би било безотговорно да не бъдат вложени.

(3) ПРИГАЖДАНЕ НА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ (охрана, ток, вода и прочие) между сградите на Чуждестранното изкуство и бившето МЕИ предвид общото им бъдеще на Национална галерия.

(4) РЕШАВАНЕ ПРОБЛЕМА С ВРЕМЕННИЯ ВЪНШЕН ВИД НА ЮЖНОТО КРИЛО, което отвън и отвътре трябва да има поне приличен естетически вид за периода до окончателното си финансиране. Стъклена стена, друга драперия?

(5) ПЛАНИРАНЕ НА 10 МИЛИОНА ЛЕВА за довършване на Южното крило. С ПМС от март 2013 г. те пожелателно са изписани в бюджет 2014 г., но тепърва ще стане ясно дали тежкото финансово наследство ще може да ги понесе. Пожелателно е финансирането на проекта по европейски програми в новия програмен период, но това зависи от обхвата на оперативната програма, а *сроковете за изпълнение зависят от стартирането на процедури и сроковете за подаване на* апликационна форма (тоест, може да не стане в 2014 г.).

(6) Оглед на възможностите около наема със заведението „Планет";

(7) Кадрова, образователна и финансова подготовка на специалисти от персонала на бъдещия музей. Нямаме специалисти по Building Monitoring System, но ще трябват и специалисти с технически познания свързани с поддръжка на всички системи - вода, ток, електро, охрана, пожар, вътрешни комуникации... Досега в българската практика такива в музеите няма или има само единици. Но тук *става дума за огромна сграда и сложен комплекс, което означава съвсем друга структура. На* практика е необходимо цяло едно звено, което да се създаде и да функционира непрестанно.

(8) По отношение на силната влажност, която няма да позволи влизането на галерията в действие и е трябвало да бъде предвидена от предишния министерски екип, цитираме мнението на реставраторите: *...ремонтните дейности предполагат сериозни несъответствия в микроклимата на отделните сгради, етажи и дори съседни зали и различи срокове, необходими за окончателното изсъхване на широката гама материали, използвани при първоначалните градежи и последвалите ремонтни дейности." И „Периодът за стабилизиране и контролиране на микроклимата в сгради с подобни архитектурни особености и размери е комплексен процес, който изисква продължителен период от време (повечето случаи е около 6 до 12 месеца след въвеждането на сградата в експлоатация);*

(9) Експертната общност се обедини около констатацията, че целият замисъл на бившия министър на културата е извършен при един огромен пропуск, който е валиден за всички структури, които той се е опитвал да изгради – а именно, **липса на каквато и да било финансова обосновка**. На практика в проекта отсъстват финансови разчети за поддръжката на институцията. Правилото е, че ако нарастването на сградата на подобна структура се увеличава аритметично, разходите по нея и броят на персонала се увеличават геометрично! Да се мисли, че структурата е способна да се самоиздържа е абсурдно и срамно наивно – това го няма никъде по света и не може да стане....

(10) ИНТЕРИОР: Досега за изграждането на интериора наследената проектна готовност спира до основни детайли – щори за прозорците и подвижни стени, но не по-нататък... А откъде да се финансират постаменти за скулптура, мебели за интериора на музейното пространство и двора, специфични оцветявания на зали, които се извършват след изграждането на концепцията на експозицията, цялата логистика на визуалната информация и нейното изработване, текстове за експозицията, преводи, изработване и разполагане в пространството, указателна система, система за окачване на плакати и транспаранти, минимум една или две видео стени и т.н.? Всичко това не е обезпечено и следва да се пресметне тепърва.... Никой и никога не е мисли за това – поне в самото министерство няма следи от подобен интелектуален напън.

(11) Предстои борба и допълнителни разходи и по един друг тежък проблем, който е държан скрит от медии и общество. Това е необходимата втора дезинфекция на картините. Всички усилия, картините на НХГ да бъдат разделени и опазвани преди ремонта на кв.500 и на Двореца, на две големи групи – заразени и незаразени също довеждат до забавяне. Причината е проста – картините от т.н. музей на тоталитарното изкуство, които са важна част от експозицията не са дезинфекцирани и омесването им с изчистените ще доведе до повторни зарази. Същото се отнася и до произведенията на възрожденското изкуство, които се пазят в Криптата, да не говорим за произведенията на приложното изкуство, които са в депо в НДК и са в много лошо състояние – влага, мухъл и плесени. Тези операции изискват също своето време в съгласие с предписанията на реставрационните екипи...

▶

Кога простосмъртният посетител реално ще може да прекрачи прага на новата Национална художествена галерия (без Южното крило)?

При положение, че:
- основната реконструкция завърши около края на август 2013 г. (по разчети);
- се осигури ръководство и персонал за единната галерия;
- техническите параметри на свързването на сградата с околния свят се изпълнят (ток, вода, парно и т.н., за да се стигне до Акт 16);
- приключи в срок създаването на подходяща среда за експонатите (тоест, изсъхването на помещенията);
- завърши дезинфекцията на картините,

РЕАЛНИЯТ СРОК БИ МОГЪЛ ДА БЪДЕ ОКОЛО РАННАТА ЕСЕН НА 2014 година.